

Nr 139.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1943 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i envar av de för riksförsäkringsanstalten, för länsstyrelserna, för landsfiskalerna m. fl., för poliskåren i Boden samt för luftskyddsinspektionen fastställda avlöningsstaterna.

(3:e avd.)

I propositionen nr 236 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 7 maj 1943, föreslagit riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för riksförsäkringsanstalten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 20,000 kronor,

att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till annan personal än bokföringsgranskare må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 575,000 kronor,

att den i avlöningsstaten för landsfiskalerna m. fl. upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 425,000 kronor,

att den anslagspost, som i den för tiden 1 oktober 1942—30 juni 1943 fastställda avlöningsstaten för poliskåren i Boden upptagits till avlöningar till icke-ordinarie personal, må överskridas med högst 11,500 kronor, och

att den i avlöningsstaten för luftskyddsinspektionen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 5,700 kronor.

Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar. Gällande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 1,180,000 kronor.

I skrivelser den 9 och 21 april 1943 har *riksförsäkringsanstalten* hemställt om medgivande att överskrida förevarande anslagspost med 20,000 kronor. Anstalten vore nödsakad inrätta en särskild avdelning å anstaltens tredje skaderegleringsbyrå för handläggning av ärenden jämlikt förordning om ersättning i vissa fall i anledning av kroppsskada, ådragen under fullgörande av tjänste-

plikt. Å denna avdelning erfordrades en sekreterare, en e. o. befattningshavare i 20 lönegraden, en amanuens i 18 lönegraden samt två biträden i respektive 4 och 2 lönegraderna. Avdelningen beräknades kunna avvecklas under innevarande kalenderår. Kostnaden för avdelningen för löpande budgetår beräknades till 3,000 kronor. Övrig kostnadsökning, för vilken medel nu begärdes, utgjorde 17,000 kronor och vore att hänföra till den inträdda stegringen av arbetsbördan i allmänhet.

Departementschefen har anfört följande:

Den ökning, som under den senaste tiden inträtt i riksförsäkringsanstaltens arbetsbörda, har, såsom framgår av anstaltens framställning, nödgat anstalten att något förstärka sin tillfälliga personal samt dessutom i stor utsträckning låta personalen arbeta på övertid. Därtill kommer, att de nyligen utfärdade författningarna rörande försäkring för olycksfall i arbete av vissa tjänstepliktiga medfört nya arbetsuppgifter för anstalten, vilka nödvändiggöra en ytterligare förstärkning av anstaltens arbetskrafter. Mot de beräkningar, som i sistberörda hänseende framlagts i anstaltens skrivelse den 9 april 1943, har jag icke annat att erinra än att den befattningshavare, som enligt anstaltens förslag skulle erhålla avlöning enligt lönegraden Eo 20, högst torde böra placeras i lönegraden Eo 18.

Väsentligen på grund av nu angivna omständigheter torde det bliva nödvändigt att för innevarande budgetår medgiva ett överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Det belopp, varmed överskridande behöver ske, torde i överensställelse med anstaltens beräkningar böra uppskattas till 20,000 kronor. Jag får därför tillstyrka, att riksdagens medgivande inhämtas till att den ifrågakvarande posten får överskridas med högst sistnämnda belopp.

Länsstyrelserna: Avlöningar. Gällande avlöningsstat för länsstyrelserna upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vilken är uppdelad på en delpost till bokföringsgranskare, varom här icke är fråga, och en delpost till annan personal å 2,625,000 kronor.

Med särskilda skrivelser hava *länsstyrelserna* överlämnat uppgifter rörande medelsåtgången å ifrågakvarande anslagspost och beräkningar av det återstående medelsbehovet under innevarande budgetår.

Departementschefen har i ämnet anfört följande.

Under de senaste åren hava stora krav ställts på länsstyrelserna dels i samband med den administrativa försvarsberedskapen, dels ock på grund av den stegring, som ägt rum i länsstyrelsernas mera ordinära arbetsuppgifter. Som följd härav har en betydande utökning av länsstyrelsernas icke-ordinarie arbetskrafter måst företagas. För ettvar av budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 har för den skull medgivits en förstärkning av de anslagsmedel, som enligt för länsstyrelserna fastställd stat anvisats till avlöningar till den icke-ordinarie personalen. De anförda siffrorna giva vid handen, att ett överskridande måste medgivas även för innevarande budgetår.

Kostnaderna för avlöning av den icke-ordinarie personalen för de mera ordinära uppgifterna hava under innevarande budgetår intill den 1 februari 1943 uppgått till 1,556,600 kronor. Den extra krispersonalens avlöning har samtidigt dragit en kostnad av i runt tal 260,800 kronor.

Mot länsstyrelsernas beräkningar i fråga om medelsbehovet för avlöningar under tiden 1 februari — 30 juni 1943 åt den för mera stadigvarande upp-

gifter avsedda icke-ordinarie personalen synes icke något vara att erinra. Jag beräknar alltså för ändamålet ett belopp av 1,195,800 kronor. Vad den för den administrativa försvarsberedskapen avsedda personalen beträffar torde man kunna räkna med att dylik personal för sistnämnda tid skall bliva erforderlig i ungefärligen samma omfattning som under den förra delen av budgetåret. Under sådana förhållanden kommer kostnaden härför att uppgå till i runt tal 186,000 kronor.

Då ifrågavarande delpost såsom nämnts är i gällande avlöningsstat upptagen till 2,625,000 kronor och enligt här gjorda kalkyler medelsbehovet för ändamålet skulle komma att uppgå till (1,556,600 + 260,800 + 1,195,800 + 186,000) 3,199,200 kronor, är att räkna med att posten måste överskridas med (3,199,200 — 2,625,000) 574,200 kronor eller i avrundat tal 575,000 kronor.

Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar. Gällande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl. upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 1,800,000 kronor.

Sagda anslagspost är avsedd för avlöande av dels extra ordinarie tjänstemän — landsfiskalsassistenter och extra ordinarie skrivbiträden — dels ock sådana tillfälliga befattningshavare och andra tillfälliga arbetsbiträden i landsfiskalsdistrikten, vilka erfordras för fullgörande av mera stadigvarande arbetsuppgifter.

På anmodan ha *länsstyrelserna* inkommit med vissa uppgifter angående utgifterna under anslagsposten.

Departementschefen har anfört följande.

Enligt länsstyrelsernas beräkningar skulle för budgetåret 1942/43 utgifterna för avlöningar till den icke-ordinarie personal hos landsfiskalerna, som erfordras för mera stadigvarande arbetsuppgifter, uppgå till (1,221,300 + 857,200) 2,078,500 kronor. Mot dessa beräkningar har jag i och för sig icke något att erinra. Sistnämnda belopp överstiger emellertid avsevärt det belopp, som för ändamålet upptagits i gällande avlöningsstat. Anledningen härtill är flerfaldig. Sålunda har vid beräkningen av ifrågavarande anslagspost hänsyn icke kunnat tagas till senare meddelade beslut, varigenom Kungl. Maj:t medgivit, att ett betydande antal landsfiskalsassistenter och hos landsfiskaler anställda extra ordinarie skrivbiträden skulle äga tillgodoräkna viss tjänstetid för placering i lönehänseende. Då dessa beslut i flertalet fall givits tillämpning från den 1 oktober 1941 och meddelats å sådan tid, att av besluten omedelbart föranledda utbetalningar icke kunnat verkställas förrän efter den 1 juli 1942, har anslagsposten för innevarande budgetår — enligt inhämtade upplysningar — kommit att belastas med utgifter, som avse budgetåret 1941/42, till ett sammanlagt belopp av 54,500 kronor. I den mån kostnader av förevarande slag hänföra sig till löpande budgetår kunna de beräknas till 80,000 kronor. — Av övriga anledningar till det beräknade överskridandet av förevarande anslagspost må framhållas, att ett flertal landsfiskalstjänster under budgetåret på grund av vakans eller innehavarens tjänstledighet för offentligt uppdrag eller sjukdom längre tid uppehållits av landsfiskalsassistenter. På assistenttjänsterna hava såsom vikarier förordnats manliga skrivbiträden, vilkas befattningar i sin tur uppehållits av tillfälligt anställd personal. Den härav föranledda merbelastningen å anslagsposten, vilken torde kunna uppskattas till cirka 50,000 kronor, motsvaras emellertid av en minskad belastning å den i avlönings-

staten upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Vidare hava ett 80-tal landsfiskalsassistenter enligt Kungl. Maj:ts bestämmande deltagit i de förkortade polischefskurser för landsfiskalsaspiranter, som under budgetåret anordnats vid statens polisskola. Då varje sådan kurs omfattat nio veckor, hava vikarier för de landsfiskalsassistenter som bevisat kurserna måst förordnas. Såsom vikarier hava i allmänhet manliga skrivbiträden tjänstgjort, vilka å sina tjänster ersatts med tillfälliga befattningshavare. Härav föranledd kostnadsökning beräknas till 50,000 kronor. Merutgifter till ett sammanlagt belopp av cirka 25,000 kronor hava uppkommit därigenom, att vissa assistenter och extra ordinarie skrivbiträden under budgetåret fullgjort militärtjänst och vikarier för dem måst förordnas. Slutligen har Kungl. Maj:ts beträffande några landsfiskalsdistrikt medgivit, att ytterligare en extra ordinarie tjänsteman finge anställas eller att ett skrivbiträde finge utbytas mot en landsfiskalsassistent.

De hithörande avlöningskostnader, som sammanhånga med den administrativa försvarsberedskapen, hava — såsom framgår av det föregående — för tiden 1 juli 1942—31 januari 1943 uppgått till 78,500 kronor. Då dylik personal på grund av särskilda förhållanden inom Västernorrlands län torde för tiden 1 februari—30 juni 1943 erfordras i större omfattning än under de närmast föregående månaderna, beräknar jag kostnaderna för sagda femmånadersperiod till omkring 68,000 kronor. Den sammanlagda kostnaden för avlöning till berörda personal för hela budgetåret 1942/43 skulle alltså bliva 146,500 kronor. Även denna kostnad synes lämpligen böra bestridas från nu ifrågavarande anslagspost, vars belastning i följd därav kan uppskattas till (2,078,500 + 146,500) 2,225,000 kronor.

Då anslagsposten i staten är upptagen till 1,800,000 kronor, föreligger alltså ett behov av att överskrida posten med högst 425,000 kronor. Riksdagens medgivande till ett sådant överskridande torde böra inhämtas.

Poliskåren i Boden: Avlöningar. Gällande avlöningsstat för poliskåren i Boden upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 10,800 kronor.

I skrivelse den 20 mars 1943 har *polischefen i Boden* hemställt, att sagda anslagspost måtte förstärkas med 11,500 kronor. Genom de vid poliskåren rådande tjänstgöringsförhållandena hade i samband med övergången till den nya ordningen den 1 oktober 1942 ett flertal befattningshavare varit tjänstlediga kortare eller längre tid, varefter de på ansökan erhållit avsked. Först därefter hade befattningarna kunnat återbesättas med ordinarie innehavare. Utöver dessa vakanser hade tjänstledigheter för militärtjänstgöring förekommit i stor utsträckning, varjämte i två fall längre tjänstledigheter för sjukdom beviljats. Till följd härav hade uppstått en besparing på avlöningsanslagets ordinariepost och posten till rörligt tillägg å tillhoppa 16,600 kronor, medan å andra sidan befattningarnas uppehållande med extra personal, vilket varit nödvändigt för att icke kåren åvilande tjänstgöringsskyldigheter skulle eftersättas, medfört en belastning å icke-ordinarieposten, som kunde beräknas uppgå till 11,500 kronor utöver i avlöningsstaten uppfört belopp.

I nämnda skrivelse framhåller polischefen vidare, att den under poliskårens i Boden hittillsvarande verksamhet vunna erfarenheten utvisade, att kårens personal vore för knappt tilltagen, åtminstone för fullgörande av de under rådande utomordentliga förhållanden kåren åliggande uppgifterna. Polischefen

hemställer därför ytterligare, att möjlighet till personalförstärkning måtte öppnas därigenom, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för budgetåret 1943/44 höjdes från i årets statsverksproposition beräknade 14,400 kronor till 31,980 kronor.

Länsstyrelsen och landsfogden i Norrbottens län samt statspolisintendenten hava i avgivna utlåtanden tillstyrkt av polischefen gjorda framställningar.

Departementschefen har i ämnet anfört följande.

Mot polischefens hemställan, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för innevarande budgetår måtte få överskridas med 11,500 kronor, synes intet vara att erinra.

Vad angår av polischefen föreslagen höjning av den för nästföljande budgetår avsedda anslagsposten till samma ändamål får jag erinra om att denna fråga behandlats i årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkten 189. Ett av polischefen väckt förslag av enahanda innehåll, vilket då förelåg till behandling, fann jag mig böra avstyrka med den motiveringen, att under den korta tid, som förflutit sedan poliskåren i Boden inrättades, tillräcklig erfarenhet beträffande poliskårens organisation icke kunde hava vunnits. Samma skäl synes mig böra föranleda, att man alltjämt ställer sig avvaktande till förslaget att genomföra en förstärkning av poliskårens arbetskrafter. Därest det emellertid på grund av krisläget eller andra särskilda förhållanden skulle visa sig oundgängligen nödvändigt att extra befattningshavare under nästa budgetår anställas i sådan omfattning, att de under förevarande anslagspost anvisade medlen icke komma att förslå för deras avlöning, torde frågan om överskridande av posten få underställas riksdagens prövning.

Luftskyddsinspektionen: Avlöningar. I gällande avlöningsstat för luftskyddsinspektionen finnes bland annat upptagen en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 132,000 kronor.

I skrivelse den 20 april 1943 har *luftskyddsinspektionen* hemställt, att nämnda post måtte förstärkas med sammanlagt 5,700 kronor, varav 1,500 avsåge kostnader på grund av icke förutsedda tjänstledigheter och 4,200 kronor kostnader för telefonvakthållning.

Departementschefen har anfört följande.

Genom den i luftskyddsinspektionens skrivelse omförmälda telefonvakthållningen kan meddelande angående fjärralarmering eller order om beredskapslarm expedieras med erforderlig snabbhet. Anställandet av den för vakthållningen erforderliga personalen synes därför få betraktas som en välbetänkt beredskapsåtgärd.

Då vid beräkningen av ifrågavarande anslagspost hänsyn icke tagits till vare sig kostnaden för sådan vakthållning eller den merkostnad, som föranletts av att viss personal varit tjänstledig på grund av sjukdom eller havandeskap, och då någon begränsning av utgifterna för övriga ändamål, som skola tillgodoses från anslagsposten, icke torde vara möjligt, biträder jag luftskyddsinspektionens hemställan, att posten måtte förstärkas med ett mot sagda kostnader svarande belopp eller 5,700 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag föranleda icke erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva

a) att den i avlöningsstaten för riks försäkringsanstalten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 20,000 kronor,

b) att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till annan personal än bokföringsgranskare må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 575,000 kronor,

c) att den i avlöningsstaten för landsfiskalerna m. fl. upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 425,000 kronor,

d) att den anslagspost, som i den för tiden 1 oktober 1942—30 juni 1943 fastställda avlöningsstaten för poliskåren i Boden upptagits till avlöningar till icke-ordinarie personal, må överskridas med högst 11,500 kronor,

e) att den i avlöningsstaten för luftskyddsinspektionen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 5,700 kronor.

Stockholm den 28 maj 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 138.
